

Tjänsteskrivelse

Datum

2024-12-10

Vår referens

Anna Ekendahl

Utredningssekreterare

anna.ekendahl@malmö.se

Remiss om Utökade registerkontroller vid anställning i kommun (Ds 2024:24)

HVO-2024-4121

Sammanfattning

Hälsa-, vård- och omsorgsnämnden har fått promemorian *Utökade registerkontroller vid anställning i kommun (Ds 2024:24)* på remiss. Utredningen har haft i uppdrag att se över möjligheterna att kontrollera anställda inom kommunerna mot belastningsregistret och misstankeregistret i syfte att ge kommunerna bättre förutsättningar att genomföra bakgrundskontroller. Utredningen ger förslag på en ny lag som ger kommunerna författningsstöd att göra registerkoll på personer som arbetar inom bland annat äldreomsorgen. Utredningen ger också förslag på att kommunerna ska få göra bakgrundkontroller på vissa tjänster som bedöms som kritiska för kommunens förmåga att utföra sitt uppdrag. Utredningen ger inga förslag som stödjer att kommuner kontinuerligt får göra bakgrundskontroller under pågående anställning.

Hälsa-, vård- och omsorgsförvaltningens synpunkter på utredningens förslag presenteras i förvaltningens förslag till yttrande.

Förslag till beslut

1. Hälsa-, vård- och omsorgsnämnden godkänner förvaltningens förslag till yttrande om promemorian *Utökade registerkontroller vid anställning i kommun (Ds 2024:24)*.

Beslutsunderlag

- Utökade registerkontroller vid anställning i kommun (Ds 2024:24)
- Tjänsteskrivelse HVON 2024-12-19 Remiss om Utökade registerkontroller vid anställning i kommun
- Förvaltningens förslag till yttrande

Beslutsplanering

Hälsa-, vård- och omsorgsnämndens arbetsutskott 2024-12-10

Hälsa-, vård- och omsorgsnämnden 2024-12-19

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen

Ärendet

Hälsa-, vård- och omsorgsnämnden har fått promemorian *Utökade registerkontroller vid anställning i kommun (Ds 2024:24)* på remiss. Utredningen har haft i uppdrag att se över möjligheterna att kontrollera anställda och personer som erbjuds anställning eller uppdrag inom kommunerna mot belastningsregistret och misstankeregistret i syfte att ge kommunerna bättre förutsättningar att genomföra bakgrundskontroller. Syftet är bland annat att minska risken för infiltration och inre påverkan. Lagens ska vara frivillig för kommunerna att tillämpa. Uppdraget har inte innefattat att lämna förslag på ändringar i den arbetsrättsliga lagstiftningen om anställningsskydd. Utredningen haft i uppgift att lämna förslag som är förenliga med skyddet mot betydande intrång i den personliga integriteten enligt 2 kap. 6 § andra stycket regeringsformen samt med EU-rätten och Sveriges övriga internationella åtaganden i fråga om mänskliga rättigheter.

Utredningens förslag gällande registerkontroll

Utredningen menar att äldre personer och personer med funktionsnedsättning ofta kan ha ett skyddsbehov utifrån nedsatt fysisk, psykisk eller intellektuell förmåga och därför kan ha svårigheter att skydda sig mot brott. Dessa grupper är särskilt utsatta genom sin beroendeställning i relation till vård- och omsorgspersonal. Särskilt framträdande är skyddsbehovet när insatser sker i den enskildes hem. Kommunerna ska därför genom en ny lag få författningsstöd för att kunna göra registerkontroll av den som erbjuds anställning eller på annan liknande grund erbjuds eller tilldelas uppgifter för att utföra vissa insatser i hemmet åt äldre personer eller personer med funktionsnedsättning. Lagen ska vara tillämplig vid insatser enligt socialtjänstlagen, lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade och 12 kap. hälso- och sjukvårdslagen¹. Det innefattar bland annat insatserna hemtjänst, särskilt boende för äldre, korttidsboende, biståndsbedömda trygghetsboenden.

Registerkontrollen ska ske genom att den som erbjuds en anställning eller tilldelas vissa arbetsuppgifter ska visa upp ett begränsat registerutdrag på vård- och omsorgsverksamhetens begäran. Utdraget ska omfatta en kontroll av domar, beslut eller strafföreläggande där någon annan påföljd än böter har dömts ut för vissa brottsbalksbrott i 3 kap. (liv och hälsa), 4 kap. (brott mot frihet och frid), 6 kap. (sexuallbrott), 8 kap. (stöld, rån och andra tillgreppsbrott), 9 kap. (bedrägeri och annan oredlighet) samt 16 kap. (brott mot allmän ordning). Dessutom ska vissa brott i

¹ Kapitel 12 i hälso- och sjukvårdslagen sammanfattar kommunens ansvar kopplat till hälso- och sjukvård.

vapenlagen, brott mot narkotikastrafflagen och lagen om förbud mot vissa hälsofarliga varor omfattas. En kontroll ska även göras mot misstankeregistret avseende samma brottskategorier för vilka åtal har väckts. Utdragen bör vidare inte vara äldre än sex månader när de visas upp.

Registerkontroll i syfte att upprätthålla ett verksamhetsskydd

I syfte att upprätthålla ett skydd för kommunal verksamhet och för att möta upp ett skyddsbehov som inte når upp till den kvalificering som gäller för säkerhetsskyddslagen², föreslås att en kommun ska få besluta om registerkontroll vid anställning till befattningar som är kritiska för kommunens förmåga att utföra sitt uppdrag. Vid bedömning av om en befattning är kritisk ska särskilt beaktas att befattningen utgör en sådan funktion eller medför sådana befogenheter som kan orsaka en skada som är betydande. Registerkontrollen föreslås omfatta att uppgifter hämtas från belastningsregistret och misstankeregistret samt sådana uppgifter som behandlas hos Säkerhetspolisen. Registerkontrollen ska utföras av Säkerhetspolisen. Uppgifter som framkommer vid denna kontroll får dock endast lämnas ut efter en prövning av uppgifternas relevans, en prövning som ska göras av Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden. Uppgifter som framkommer föreslås omfattas av samma sekretesskydd som gäller vid en säkerhetsprövning enligt säkerhetsskyddslagen.

Enligt utredningen kan en kommun behöva göra en befattnings- och verksamhetsanalys för att ha en tydlig och uppdaterad bild av verksamhetens sårbarheter och vilka tjänster som inverkar på dessa, för att kunna avgöra vilka befattningar som är verksamhetskritiska. Utredningen anser dock inte att det ska vara ett lagkrav för att kommunen ska få göra registerkontroller, utifrån att det föreslås vara frivilligt för kommunen att göra sådana kontroller.

Inget förslag om löpande registerkontroller

Utredningen lägger inget förslag om en reglering som ger kommunala arbetsgivare rätt att regelmässigt göra förnyade eller löpande registerkontroller under pågående anställning, eftersom intrånget i enskildas integritet inte kan motiveras.

Nämndens befintliga arbete gällande registerkontroller

För de som arbetar inom vård och omsorg om äldre finns idag inga krav på att uppvisa ett utdrag ur belastningsregistret. Inom hälsa-, vård- och omsorgsnämnden inhämtas sedan 1 september 2021 ett fullständigt belastningsregistertutdrag vid nyanställning inom yrkeskategorier som utför insatser i den enskildes hem alternativt besöker den enskildes hem i arbetet. Detta gäller även nyanställningar där personer tidigare haft en

² Enligt Säkerhetsskyddslag (2018:585) 1 kap. 1 § beskrivs ”säkerhetskänslig verksamhet” som verksamhet som är av betydelse för Sveriges säkerhet eller som omfattas av ett för Sverige förpliktande internationellt åtagande om säkerhetsskydd.

anställning i någon annan förvaltning i Malmö stad. Utdraget ur belastningsregistret är giltigt i 12 månader efter att det begärs ut.

Den som söker behöver själv begära ut sina uppgifter och lämna in dem till förvaltningen. Grundregeln är att en anställning inom hälsa-, vård- och omsorgsförvaltningen inte ska ske om registerutdraget visar att en person är dömd för brott mot något av följande:

- 3 kap. (brott mot liv och hälsa)
- 4 kap. (brott mot frihet och frid)
- 6 kap. (sexualbrott)
- 8 kap. (stöld, rån och andra tillgreppsbrott)
- 9 kap. (bedrägeri och annan oredlighet)
- 10 kap. (förskingring, annan trolöshet och mutbrott)
- 14 kap. (förfalskningsbrott) i brottsbalken
- eller narkotikastrafflagen och lagen om förbud mot vissa hälsofarliga varor.

I vissa fall kan det krävas en särskild bedömning. För detta ändamål finns en särskilt utsedd bedömningsgrupp som samråder med rekryterande chef och HR-avdelningen. Bedömningen tar hänsyn till den sökandes kommentarer och beskrivning av brottet, om det avser ett brott som saknar betydelse för den aktuella tjänsten, när i tiden den sökande avtjänade sitt straff och allvarlighetsgraden av brottet samt om den sökande dömts vid upprepade tillfällen.

Hälsa-, vård- och omsorgsförvaltningens synpunkter på utredningens förslag presenteras i förvaltningens förslag till yttrande.

Ansvariga

Olof Malmström, HR-chef